

СИЛАБУС
освітнього компонента
Фітотерапія у ветеринарній медицині

Спеціальність: Н 6 Ветеринарна медицина
Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Рівень освіти	Фахова передвища освіта						
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр						
Статус освітнього компонента	Вибірковий						
Обсяг вибіркового компонента (кредити ЄКТС/ Загальна кількість годин)	Кількість кредитів ЄКТС за освітньо-професійною програмою 3 Загальна кількість годин: 90 Навчальні заняття: <table> <tr> <td>Лекції</td><td>30</td></tr> <tr> <td>Практичні заняття</td><td>16</td></tr> <tr> <td>Лабораторні заняття</td><td>4</td></tr> </table> Самостійна робота: 30 Форма підсумкового контрольного заходу: залік	Лекції	30	Практичні заняття	16	Лабораторні заняття	4
Лекції	30						
Практичні заняття	16						
Лабораторні заняття	4						
Циклова комісія	Галузі знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина						
Мова викладання	Українська						
Очікувані результати	Результати навчання: РН1 Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в у тому числі з професійних питань. РН2 Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології. РН3 Використовувати дані анамнезу, епізоотичної ситуації, результати клінічних, лабораторних, інструментальних та інших досліджень.						

	РН4 Застосовувати методи відбору зразків продукції тваринного, рослинного та біотехнологічного походження. РН5 Встановлювати діагноз хвороби на основі виявлених характерних патологоанатомічних змін в уражених органах і тканинах під час розтину трупів тварин. РН6 Дотримуватися основних понять з біобезпеки, біоетики, добробуту тварин. РН7 Здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел та володіти комп'ютерними програмами. РН9 Брати участь у розробленні карантинних та оздоровчих заходів, застосовувати методи терапії тварин і профілактики хвороб різної етіології. РН11 Знати правила зберігання фармацевтичних засобів і біопрепаратів, шляхи їх застосування, раціонально використовувати ветеринарні засоби, обладнання та інше ветеринарне майно. РН12 Проводити дезінфекцію, дезінсекцію, дератизацію та інші заходи з профілактики хвороб заразної етіології. РН14 Застосовувати зоогігієнічні і ветеринарні правила утримання та годівлі тварин. РН15 Дотримуватися правил безпеки життєдіяльності й охорони праці за фахової діяльності РН16 Планувати професійну діяльність та оформлювати звітну, облікову і довідкову документацію. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати : ботанічну характеристику широко вживаних лікарських рослин, біологічно активні речовини, що містяться у рослинах та їх механізм біологічної дії. вміти: розпізнавати у вегетаційному стані рослини основних фармакологічних груп (сечогінні, жовчогінні, в'яжучі, проносні, відхаркувальні тощо); правильно заготовляти, консервувати та зберігати лікарську рослинну сировину; трактувати взаємозв'язок між вмістом біологічно активних речовин лікарських рослин і їх фармакологічною дією; оволодіти методикою виготовлення основних лікарських форм з рослинної сировини і використання фітозасобів; вибирати фітозасоби загальної та специфічної дії залежно від наявних функціональних розладів у хворих тварин.
Предмет і завдання вибіркового	Предметом вивчення є: Головна мета вивчення цієї дисципліни полягає у оволодінні студентами теоретичних знань багатства

компонента	флористичних запасів України як лікарських засобів природного походження і як етіологічних факторів отруєнь тварин. Вибіркова дисципліна «Фітотерапія у ветеринарній медицині» надає можливості не тільки засвоїти основні теоретичні аспекти фітотерапії та узагальнити отримані в процесі навчання знання про лікарські рослини і засоби рослинного походження, а й набути практичних навичок з їх використання для профілактики та в комплексному лікуванні на різних етапах захворювання, а також реабілітації хворих тварин. Широке використання рослинної сировини для виготовлення лікувальних препаратів має особливе значення тому, що такі препарати значно дешевші і ефективніші заміники синтетичних, а це суттєво сприяє зниженню собівартості продукції тваринництва. Основними завданнями ВК є: Виходячи з кваліфікаційної характеристики фельдшера ветеринарної медицини кожен студент мусить мати наступні знання з цієї дисципліни: 1. Загальні відомості про рослинний світ планети, республіки і його загальноприйняту класифікацію. 2. Точні знання про групи лікарських рослин за їх терапевтичною дією. 3. Правила збору лікарських рослин, технологію заготівлі, обробки, зберігання і переробки лікарської рослинної сировини. 4. Точні назви лікарських рослин окремих груп (латинська, українська, синоніми), хімічний склад сировини, фармакологічну дію, призначення, лікарські форми, дозування, показання і протипоказання до застосування. 5. Класифікацію отруйних та шкідливих рослин. 6. Ареал (розповсюдження) отруйних та шкідливих рослин. 7. Етіопатогенетичний вплив отруйних та шкідливих рослин на тварин. 8. Клінічні ознаки та перебіг отруєнь різними рослинами, методи діагностики, лікувальні та профілактичні заходи. Визначення отруйних хімічних складників рослин.
Форма підсумкового контролю	Залік 5 семестр (3 семестр спец.вет.)

Зміст вибіркового компонента		Кількість годин				
	Назва теми	Разом	у тому числі			
			Л.	П.З.	Л.З.	С.В.
	1	2	3	4	5	6
1. Лікарські засоби рослинного походження та їх загальна характеристика						
Вступ. 1.1. «Дикоросла і культурна флора в ветеринарній медицині». Сутність і напрямки лікарської дії. Історична довідка з розвитку фітотерапії і фармакогнозії. Біологічно активні (хімічні) складники лікарських і отруйних рослин і їх характеристика.		12	4	2	2	4
1.2. «Лікарська рослинна сировина, її заготівля». Контроль якості лікарської рослинної сировини. Охорона дикорослої лікарської флори. Лікарські форми з рослинної речовини.		12	4	2	2	4
1.3. «Дія рослинних засобів на систему дихання». Ботанічна характеристика. Лікарська сировина. Біологічно активні речовини. Фармакологічна дія. Використання в ветеринарній практиці.		10	2	2	2	4
1.4. «Дія рослинних засобів на систему травлення та печінку. Дія рослинних засобів на серцево-судинну і нервову системи». Ботанічна характеристика. Лікарська сировина. Біологічно активні речовини. Фармакологічна дія. Використання в ветеринарній практиці.		18	6	6	2	4
1.5. «Дія рослинних засобів на сечостатеву та ендокринну системи». Ботанічна характеристика. Лікарська сировина. Біологічно активні речовини. Фармакологічна дія. Використання в ветеринарній практиці.		12	4	2	2	4
Разом		64	20	14	10	20

2. Класифікація лікарських рослинних засобів за їх дією на організм і фармакотерапевтичне обґрунтування призначень рослинних ліків за розвитку різних патологій

2.1. «Антигельмінтні та протипаразитарні засоби рослинного походження». Застосування рослинних лікарських засобів при інвазійних хворобах (гельмінтози, арахноентомози) .		4	-	2	4
2.2. «Отруйні та шкідливі рослини. Характеристика основних отруєнь тварин рослинами. Принципи діагностики. Загальні лікувальні і профілактичні заходи при отруєннях». Алкалоїди, глікозиди, дубильні речовини: біохімічна характеристика, фармакологічна характеристика, використання у ветеринарній медицині.		6	2	2	6
Разом	26	10	2	4	10
Разом годин з навчальної дисципліни	90	30	16	14	30

Лабораторні заняття

1. Лікарські рослини і сировина рослинного походження. Морфологічна класифікація рослинної сировини. Надземні і підземні частини рослин, як лікарська сировина. (2-год.)
2. Збір лікарських рослин і заготівля лікарської сировини. Планування заготівлі лікарської рослинної сировини. (2-год.)
3. Визначення шкідників рослинної сировини та ступеню ураження ними сировини. Визначення вмісту вологості і золи рослинної сировини. Визначення ступеню її зіпсованості та вибракування рослинної сировини. (2-год.)
4. Вивчення дії валеріани лікарської, красавки та її препаратів. Вивчення дії адонісу весняного, наперстянки, полину гіркого та їх препаратів. (2-год.)
5. Лікарські форми з рослинної сировини та технологія їх виготовлення. (2-год.)
6. Вивчення рослинних засобів за вмістом основних хімічних сполук. Вивчення отруйних рослин за гербарними зразками. (2-год.)

	7. Вивчення токсичної дії віха отруйного, буркуна жовтого, борщовика, блекоти чорної, конвалії та болиголову. Вивчення дії антидотів при отруєнні рослинами, які діють на шлунково-кишковий тракт. (2-год.) Практичні заняття 1. Вивчення хімічного складу отруйних рослин. (2-год.) 2. Консервація і зберігання лікарської рослинної сировини. (2-год.) 3. Вивчення і виготовлення зборів рослин при хворобах органів дихання. (2-год.) 4. Вивчення і виготовлення зборів рослин при хворобах органів травлення. (2-год.) 5. Вивчення і виготовлення зборів рослин при хворобах органів серцево-судинної системи. (2-год.) 6. Вивчення і виготовлення зборів рослин при хворобах нервової системи. (2-год.) 7. Вивчення і виготовлення зборів рослин при хворобах сечостатевої систем. (2-год.) 8. Техніка введення лікарських форм з рослинної сировини в організм тварин. (2-год.) Самостійна робота Підготовка кваліфікованих фахівців , конкурентоспроможних на ринку праці можлива за умови підвищення якості самостійної роботи студентів. Тому вона є не тільки важливою формою освітнього процесу, а й має стати його основою. В орієнтовній структурі навчальної дисципліни до кожного розділу вказано кількість годин , які відведені на самостійне вивчення
Рекомендована література	Базова: 1. Базалій В.В., Зінченко О.І., Лавриненко Ю.О., Рослинництво: Підручник. Стереотип вид. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2024. 520 с. 2. Науменко С.І. Н 34 Практикум із фітофармакології: Навчальний посібник. Київ: Кондор-Видавництво, 2024. 314 с. 3. Антоненко П.П., Сулова Н.І., Постоєнко В.О. Лікарські рослини у тваринництві: навч. посіб. Херсон:ОЛДІ-ПЛЮС, 2024. 424 с. 4. Ветеринарна фармакологія: навчальний посібник / за ред. О.К.Гальчинська. Київ: Аграрна освіта,2013. 525 с.

	5. Локес П.І., Панасенко І.Г. Лікарські рослини. Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2010. 264 с. 6. Вовк Д.М. Рослинні засоби у ветеринарній медицині. Київ: Урожай, 1996. 198 с. 7. Липицький С.С., Пилуй А.Ф., Лаппо Л.В. Зелена аптека в ветеринарії. Москва: Ураджай, 1987. 288 с. 8. Лікарські рослини: енциклопедичний довідник / за ред. А.М. Гродзинського. Київ: Олімп, 1992. 544 с. Додаткова: 1. В.М. Ковальов, О.І. Павлій, Т.І. Ісаков, Фармакогнозія з основами біохімії рослин. Підручник. Харків: «Прапор», 2000. 704 с. 2. Вовк Д.М. Довідник по ветеринарній рецептурі і технологій виготовлення лікарських форм. Київ: «Урожай», 1989.
Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	Форми: - заняття, - самостійна робота, - практична підготовка, - контрольні заходи Види: - лекція, - практичне заняття, - консультація.
Пререквізити (вже засвоєні освітні компоненти, які необхідні для вивчення ВК)	Освітні компоненти: Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Фітотерапія тварин» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: «Цитологія, гістологія, ембріологія», «Органічна хімія», «Біохімія тварин», «Фізіологія тварин», «Анатомія свійських тварин», «Латинська мова», «Ветеринарна фармакологія». Вивчення курсу ґрунтується на структурно-логічному зв'язку із знаннями таких дисципліни, як загальна біологія, ботаніка.
Постреквізити (освітні компоненти, які можуть вивчатись після засвоєння ВК)	Освітні компоненти: Знання дисципліни допомагає студенту у вивченні фармакології та багатьох клінічних дисциплін
Критерії оцінювання	Рівні навчальних досягнень здобувачів ФПО • Високий рівень. Оцінка «відмінно» виставляється, якщо:

Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки.

Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.

- **Достатній рівень.**

Оцінка «добре» виставляється, якщо:

Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень з освітнього компонента, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях - неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.

- **Середній рівень.**

Оцінка «задовільно» виставляється, якщо:

Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки.

Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.

- **Початковий рівень.**

Оцінка «незадовільно» виставляється, якщо:

Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих

	фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.
Забезпечення організації викладання ВК	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення 2. Кишкові камені . 3. Лікарські та отруйні рослин (гербарій). 6.Стетоскопи 7.Фонендоскопи. 11. Носові щипці. 13. Шприци « Рекорд» 1-2-5-10-20 – мл 14. Шприци « Жане» 15. Ін'єкційні голки різні. 16. Голки для взяття крові. 17. Болюсозадавач. 18. Порошковдувач. 19. Спринцівка. 20.Гумова пляшка. 21.Носоставохідний зонд. 22.Стравохідний зонд. 23. Зонд Хохлова. 25. Троакари великої рогатої худоби , дрібної рогатої худоби. 26. Сечові катетери 29. Кружка Есмарха. 34. Мікроскоп БЮЛАМ (бінокулярний) 35.Стерилізатори малі індивідуальні. 36.Шпателі 38.Пінцети 40. Лікарські препарати (зразки) Програмне забезпечення 1.Підручник 2.Довідник. 3.Довідник лікарських речовин 5. Завдання для контрольних робіт. 6.Завдання для тестового контролю знань студентів. 7. Журнал реєстрації інструктажу з техніки безпеки при проведенні лабораторних робіт на учбової практики
Інформація про викладача	ЮЩАК Олександр Васильович Посада викладач Категорія спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії